

Fossila bränslen, växthus-effekten och orkanen Gudrun

Växthuseffekten

Onsdagen den 16 februari trädde FN:s klimatavtal - Kyotoavtalet i kraft. Det har nu gått tre månader sedan Ryssland efter lång tvekan ratificerade Kyotoprotokollet. Då hade 141 länder som representerar 60% av världens totala koldioxidutsläpp skrivit på. 55 länder och 55% av koldioxidutsläppen krävdes för ikraftträdande.

Vi läser i pressen att vi även tidigare haft stora variationer i klimatet. Det är nog sant, men det spelar inte så stor roll om variationerna till del är antropogena och till del är naturliga. Vi måste i alla fall försöka begränsa förändringarna bara av det skälet att det är så mycket svårare och dyrbarare att begränsa konsekvenserna än orsaken.

Under ett av de sista framträdande som Loyola de Palacio gjorde som energikommissionär sa hon att Kyotoöverenskommelsen inte är ett mål. Det är bara ett första litet steg på vägen mot att hejda den globala uppvärmningen. Det skedde under en rundabordskonferens i Bryssel i höstas.

Hon har självklart rätt. Att minska utsläppen med 5,2% är naturligtvis inte mycket värt, när vi alla vet att vi måste minska med 50 eller kanske 80% till 2050 för att ha någon chans att hejda den globala uppvärmningen. Hon listade de viktigaste åtgärderna som borde vidtas av EU:s medlemsstater. I första rummet satte hon effektivisering både vid produktion och användning av energi och i andra hand kommer snabbare introduktion av förnybara energikällor.

Energiforskning

Loyola de Palacio uppmanade alla medlemsstater att öka energiforskningsanslagen för att utveckla ett hållbart energisystem och komma bort från användningen av fossila energikällor. Det var ungefär samtidigt som Sverige halverade anslaget till Energimyndigheten! För den närmaste 7 års-perioden! Dessutom stryps samtidigt medlen till Vetenskapsrådets energirelaterade grundforskning. Vi är alltså helt ur fas i Sverige och Svebio uppmanar regeringen att ompröva sitt ställningstagande och i stället öka energiforskningsanslagen i samband med presentationen av vårbudgeten.

Fossila bränslen

Hur ska vi då bli av med de fossila bränslena? På nationell basis har vi i Sverige i stort sett gjort oss av med kolet. När det gäller olja för uppvärmning minskar den stadigt. Preem, som är den största leverantören av villaolja redovisar en halvering från år 2000 till 2004. Transportsektorn är betydligt svårare att göra fri från fossila drivmedel. Även om förnybara har ökat kraftigt uppgår de bara till 3 % 2005. Här måste vi lita till bränslesnåla bilar och ett genombrott för ny teknik.

Samtidigt som vi ser framsteg och goda möjligheter att minska vårt fossilbränsleberoende vet vi också att det finns vissa företag som ser annorlunda på klimatfrågan. Jag tänker då på de som ivrar för en introduktion av fossil gas. Det är väl enligt marknadsekonomiska spelregler fritt fram för alla aktörer att marknadsföra sin produkt. De som sedan faller för argumenten köper. Det är också tillåtet för de konkurrenter, som marknadsför en annan produkt att slå håll på tveksamma argument.

Låt oss från biobränslebranschen syna argumentet att man kan göra mera el med fossil gas än med icke förgasat biobränsle på ett visst givet värmeunderlag. Låt oss också vidga systemgränsen till hela Sverige. Vi talar ju om att säkerställa den svenska industrins konkurrenskraft gentemot omvärlden.

Det är riktigt att man kan få en högre elproduktion per insatt energimängd med naturgas än med biobränslen, innan bioförgasning- en gjort ett kommersiellt genombrott..

Men inget säger att man måste bygga en gasledning från Västkusten till Stockholm för att på bästa sätt utnyttja värmeunderlaget i Stockholms fjärrvärmenät för elproduktion. Svebio har ett alternativt och rationellt förslag:

Alternativ 1: Vi utgår från ett värmeunderlag på 1 TWh värme som räkneexempel (Storstockholm använder idag 12 TWh fjärrvärme). Om vi använder fossilgas kan vi få ut 1 TWh el och vi förbrukar 2,3 TWh gas och släpper ut 470 000 ton koldioxid.

Alternativ 2: Om vi istället använder biobränsle får vi ut 0,56 TWh el när vi gör 1 TWh värme och vi förbrukar 1,7 TWh biobränsle.

Vi måste nu generera ytterligare 0,44 TWh el för att få samma elproduktion som när vi använde gas till kraftvärmeverket. Det kan vi göra med hjälp av gaskondens, dvs utan nyttig värmeproduktion. Varför inte på Västkusten, där det finns ledig kapacitet i den befintliga gasledningen? För att producera 0,44 TWh el förbrukar vi 0,8 TWh gas och släpper ut 160 000 ton koldioxid.

Alternativ ett ger en gasförbrukning på 2,3 TWh. Alternativ två är Svebios alternativ. Det innebär att vi förbrukar 0,8 TWh gas och 1,7 TWh biobränsle för att få samma el- och värmeproduktion. Man minskar koldioxidutsläppet till en tredjedel (160 000 ton stället för 470 000 ton), och man slipper att bygga en dyr gasledning från Västkusten till Stockholm. Gaskombin är billigare att bygga än biokraftvärmeverket, men gasen kostar idag mer än dubbelt så mycket som skogsflis, enligt Energimyndighetens prisnoteringar. Svebios förslag är alltså att fortsätta och bygga ut biobränslebaserad kraftvärme i de regioner där det idag inte finns fossilgas. Och att komplettera med gaskondensbaserad el producerad i de regioner där det redan finns gasledning.

Stormen

Vi kan inte säga att den orkan/storm som drabbat södra Sverige är en följd av den globala uppvärmningen. Men vi kan säga att med den växthuseffekt vi redan konstaterar, så kommer vi att få en högre frekvens av naturkatastrofer än tidigare.

Enligt Mats Håkansson, VD för Södra Skogsenergi kommer konsekvenserna för biobränsletillgången på kort sikt (3 år) att bli: rundved ökar, grenar och toppar (grot) minskar, spån och bark ökar eftersom skogsindustrin kommer att gå för fullt.

På längre sikt kommer tillgången på skogsflis och bränsleved att minska då slutavverkningarna minskar. I stället ersätts dessa sortiment av ökade uttag av grot från gallrings- och röjningsbestånd. De kan också ersättas av ett ökat uttag av torv och av ökad import.

Svebio tog omgående efter stormen kontakt med Svensk Fjärrvärmes Produktionsgrupp med frågorna: "Vad kan och vill energiföretagen göra för att öka förbrukningen och lagringen av rundved?" "Kan man ersätta låg- och höglastolja med träpulver som lagras som pellets?" Svaret har vi placerat på annan plats i tidningen (sid 11). Produktionsgruppens förslag tar vi till oss och skall driva vidare.

*Många Svebiohälsningar
Kent Nyström*

